

Opinii despre activitatea Asociației Pro-B.B.

I Tendințe ~~convergente~~ ^{dar} diversificate

A) Constanța Necesitatea unității naționale românești.

a) Deseiderat cultural-istoric-politic.

b) Legitimitate legată pe experiența supraviețuitorilor,
cutori sau martori ai perioadei Revoluției.

c) Continuitate în acțiunile următorilor. ~~lor~~

d) Tendințe afective, emoționale frățești.

e) Opportunisme (de tot soiul) privind perspectivele.

B) Doctrina superii lanțurilor imperialismului rusesc
(sau ucraianean), cu motivație istorică, economică,
socială, politică, culturală, etc.

a) Total, radical, brusc.

~~Radical~~ b) Tranziție, compromis, negociere.

c) Prin coordonare cu România.

~~Radical~~ d) Prin integrarea (absorbirea) cu celelalte
republici centrifuge din URSS.

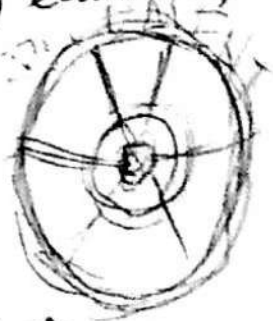
e) Prin integrare în procesul general european.

C) Doctrina superii sistemului (regimului) comunist totalitar

a) Total, radical, ireversibil - spre democrație

b) Reformist, tranzitoriu (perestroikă, meconism)

c) Alte căi (de la extremism până la incertitate)

① Dirinta (sau iluzia) unei prosperități economice

- a) Realism, luciditate, competență spre economia de piață, privatizare,
- b) Tranziție (post-comunistă sau alte formule)
- c) Intorcere la regimul economic interbelic,
- d) Căi sui-generis ...

② Impulsul reintrării în moralitate

- a) civică, umanistă, culturală, filozofică.
- b) religioasă.

③ Speranțe în sprijin exterior, bazat pe interese, simpatii sau conjuncturi din cele mai diverse.

- a) O.N.U. ~ C.E.E ~ Helsinki - democrații occidentale.
- b) Țările recent eliberate din centrul și răsăritul Europei: Cehia - Polonia - Ungaria - România - Bulgaria, etc. etc.
- c) State sau grup de state (real sau aparent) favorabile: S.U.A., Franța, Anglia ș.a.
- d) State cu resurse economice sau virtual dispuse la colaborare (Japonia, Coreea, America Latină)

④ Sprijinul diasporei românești

- a) Asociația Internațională Pro-B.B.
- b) Filiale ei în diversele state extra românești.
- c) Filiale din România
- d) Filiale din R. Moldovenească
- e) Filiale din R. Ucraineană (Bucovina) ș.a. m. d.

Sistematiți-ne aceste teorii, apare un tablou de complex pe care îndrăzneau să-l reprezint în formula:

$$\frac{A}{a, b, c, d, e} + \frac{B}{\begin{matrix} a \\ b \\ c \\ d \\ e \end{matrix}} + \frac{C}{a, b, c} + \frac{D}{a, b, c, d} + \frac{E}{a, b} + \frac{F}{a, b, c, d} + \frac{G}{a, b, c, d, e}$$

Acastă quilă (sau aptitudine de omni opțiune definiere) poate fi explicată pe tendințele manifeste contemporane, canoanute, asistentialiste, conciliate și captote constructiv.

Juși îngădui câteva exemplu-etalon pentru a evidenția necesitatea acestei dorite convergențe.

• Mircea Snegur = $A(a, d, e) + B \begin{pmatrix} 1, a \\ 2, d, e \end{pmatrix} + C(a) + D(b) + E(a) + F(b, c) + G(c, d, e)$

• Jon Ungureanu = $A(a, d) + B \begin{pmatrix} 1, a \\ 2, c \end{pmatrix} + C(a) + D(a) + E(a, b) + F(a, b) + G(a, c, d, e)$

• Poetul Iatovschi = $A(a, c, d) + B \begin{pmatrix} 1, a \\ 2, c \end{pmatrix} + C(a) + D(?) + E(a, b) + F(a, b) + G(a, c)$

• Jurie Roșca = $A(a, d, e) + B \begin{pmatrix} 1, a \\ 2, c, d \end{pmatrix} + C(a) + D(a, d) + E(a) + F(a, c) + G(?)$

• Ion Iliescu si ... = $A(e) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 b \\ 2 c? \end{smallmatrix}\right) + C(b) + D(b, d) + E(?) + F(a?, d) + G(??)$

• Supravietitor B.B. (cu muenta de epoca, cu nostalgia trecutului, etc.) = $A(a, b, c, d) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 a \\ 2 c, e \end{smallmatrix}\right) + C(a) + D(a?, c, d) + E(a, b), F(a, c) + G(a, b, c, d)$

• Omul simplu, B.B. = $A(d, e) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 <a? \\ & u? \\ 2 <c? \\ & d? \end{smallmatrix}\right) + C(a?, b?, c?)$
 $D(b?, c?) + E(b?) + F(??) + G(a?, c?, d?, e?)$

• Omul simplu, din Romania = $A(d, e) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 a? b? \\ 2 c \end{smallmatrix}\right)$
 $C(a?, b?, c?) + D(b, d) + E(a?, b?) + F(???)$
 $G(???)$

• Nationalistul-extremist (stinga, dreapta) = $A(exacerbant) + B(exacerbant si bipolarizat) + C(bipolarizat) + D(d) + E(bipolarizat) + F(bipolarizat) + G(bipolarizat)$

• Exponentii diverselor partide politice = $A(diversificat) + B(diversificat) + C(diversificat) + D(diversificat) + E(diversificat) + F(diversificat) + G(diversificat)$

• Un istoric [L.D.] = $A(a, \text{partial } b, c) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 b \\ 2 e, d, c \end{smallmatrix}\right)$
 $C(a) + D(a) + E(a) + F(b, c, a) + G(a, c, d, e)$

• Alt istoric (sau intelect.) = $A(\text{partial } a, d, e) + B\left(\begin{smallmatrix} 1 b \\ 2 c \end{smallmatrix}\right) + C(b, c) + D(b, d) + E(b, \text{partial } a) + F(??) + G(d, e, \text{partial } c)$

II Tendințe divergente, handicapurii, piedici.

A) Poziția marilor puteri și structurilor instituționalizate internaționale.

- a) U. R. S. S.
- b) S. U. A.
- c) O. N. U.
- d) C. E. E.
- e) Anglia, Franța, Italia, ș.a, ș.a.
- f) Helsinki ș.a.

B) Poziția și tendințele din interiorul URSS.

- a) Factorii de putere (Gorbaciov, P. C. U. S., Armata, ~~ș.a.~~ ș.a.) K. G. B.
- e) Ucraina (problema Bucovinei și a jud. moldov.) inclusiv
- d) R. Moldova (Transilvania, Găgăuzia) inclusiv
- e) Populația rusă și din republicile respective.
- b) Celelalte minorități naționale.

C) Lupta pentru putere (miscări, partide, personalități) în R. Moldova și Ucraina.

- a) pro-unionistă.
- b) anti-unionistă.
- c) nedecisivă sau oportunistă.

D) Mentalitățile preponderente în sinea populației basarabene și bucovinene de origine română.

- a) anti-românism cultivat timp de jumătate de secol de sistemul comunist sovietic.
- b) ignoranță istorico-cultural-politică.
- c) pseudo-legendele sau amintiri dezagreabile despre perioada României Sufregite (1919-1940)

- d) Sentimentul trădării, părăsirii, abandonării Bosenilor și Baconilor în 1940.
- e) Amintiri halucinate, terifiante din timpul războiului din război:
 - unele reale, particulare, excepționale.
 - altele disimulate prin istoriografia, literatura și arta societății postbelice.
- f) Părăsirea, ignorarea, uitarea, negarea (din toate p.d.v) realității, după august 1944, din partea Partii "Mama".
- g) Subordonarea, solidoriporia, alinierea României comuniste la politica ⁽¹⁹⁴⁵⁻¹⁹⁸⁹⁾ Kremlinului.
- h) Atitudinea Puterii de stat din România după Revoluția din decembrie 1989, privind vesta provinciilor românești estropiate.
 - Nedemonstrarea Pactului Stalin - Hitler din august 1939
 - Poziția echivocă și oarecum pasivă privind statutul internațional potrivit la Conferința de pace de la Paris (1946)
 - Continuarea alianței și relațiilor cu URSS în formele necunoscute.
 - Subordonarea relațiilor cu R. moldovă prin prisma relațiilor (măscate) cu Kremlinul.
- i) Sugestii, acțiuni, evenimente, semnificații contradictorii din partea puterilor de stat

(E) Direcții, tendințe, soluții, mesaje, acțiuni din România:

- a) Oficiale: ~~prezidențiale~~, parlamentare, guvernamentale, ~~interdepartamentale~~ (economice, juridice, învățământ, cultură, politică externă)
- Amprenta F.S.N. (cu toate simozitățile, echivocurile, incosecvențele și balansările ce o caracterizează)
- Preponderența acțiunilor asociațiilor, ligilor, delegațiilor, mass-mediei, etc. etc. agitate de actuala putere din România.

- b) Neoficiale, cu caracter cultural:
 - Puternică acțiune (aparent cultural-artistică) a exponenților structurii ceaușist-naționaliste compromise, menită să atace în Bucovina și Basarabia.
 - Manifestări populist-emotionale, cu încercătură pozitiv-națională, dar fără consecințe de profunzime.
 - Contacte sporadice, deseori subiective sau improvizate, între grupuri ^(sau) personalități (simpozioane, expoziții, spectacole), consumate în majoritate, în Chișinău, în fața unei audiențe restrânse.
 - Trimiterea de cărți - pe diverse căi și prin diverse mijloace - acțiune benefică, eficientă, concretă (cu rezerva discernământului cu care ele au fost selectate)

⊕ Contactele inter-partidiste și inter-sindicale asupra cărora nu sunt în măsură a mă pronunța, decât cu impresii izvoite din stiriile din presă. Mai degrabă, aș evite câteva întrebări retorice:

1. Există similitudini (programatice și de conduită politică) între formațiunile politice din România și B. B. ?
2. Dacă da, au fost ele identificate și există contacte și coordonări sau alianțe ideatice fructificate ?
3. Cu excepția unor deosebi specific (istoric și politic de sistem partidist), spre ce virtuale apropieri, sau alianțe, sau colaborări merg ele ?
 Mai precis: care ar fi "correspondențele" din R. Moldova ale F.S.N., P.N.L., P.N.T.-cd, P.S.R.R., MER, Alianța Civică, P.S. M.P.A., A.A.??

V. Există contacte și colaborări inter-sindicale, având în vedere funcțional produsul economico-social atât de asemănător din care ele se încheagă ?

⊕ Sistemul de informație (T.V., radio, presă) și-a găsit canalele cu dublă direcție (România ↔ R. Moldova ↔ Bucovina) pentru a contribui la crearea unei opinii publice avizate, ascendent constientizate ?

... Sau, decandată, tot "Europa liberă", B.B.C, Vocea Americii ș.a... trebuie să o facă ?

① Asociația Pro-Basarabia Bucovina*

1. Statut și organizare

- „Opotismul” declarat, subliniat, reactualizat (fără a i se explica sensul, răpostat numai la lupta pentru putere), a devenit o fină în rolul de asociație convergentă, catalizatoare pe care A.P.B.B. ar trebui să și-o asume.
- „Respingerea” / „distanta” ce o ridică în fața partidelor politice a căpătat valențe antipartidiste, într-o etapă în care, atât în România, cât și în R. Moldova sau R. Ucraineană, pluripartidismul, pluralismul opiniilor, parlamentarismul rezultat din voința electoratului prin intermediul reprezentării partidiste, constituie singura garanție a instaurării unei autentice democrații, în care și A.P.B.B. își va găsi încununarea eforturilor sale.

! În tradiția istorică a democrației constituționale din România (dinaintea hărții Minii și în perioada României Sufregite), asociațiile care au luptat pentru Unire, apoi pentru consolidarea unității, apoi pentru apărarea

* Reamintire unghiul de referință: tendințe divergente, handicaturi, piedici, confuzii.

Bilanțul realmente bogat, pozitiv, meritos, benefic al A.P.B.B. nu face obiectul preșentelor opinii.

apud www.

integrității, apoi pentru anularea nedreptății
care au dus la dezmembrarea țării...

acest gen de asociații se delimitau de
„politic” sau „partidist”, prin formulări
clare, fără echivoci și confuzii.

Ele își precizau statutul:

a) „național” - deoarece vizau un interes superior
permanent, de apărare a ființei și hotărârilor
națiunii;

b) „politic” - în accepțiunea cea mai înaltă
și unanim sprijinită de toate forțele politice
ale națiunii; (nu înafara lor!)

c) „deasupra partidelor” - într-o relație ad-hoc, prin
care partidele se subordonau chiar asociației
pe problema urmărită.

d) „aderență colectivă și individuală” - în funcție
de locul pe care, respectiv problema, îl
avea în programele și acțiunile partidelor,
sau în opțiunile cetățenilor neînregistrate
politic.

Exemplul edificator: Liga Antirevizionistă
din România (1933-1939) s-a creat ^{și acțiune} ca

o asociație de sprijin a politicii externe a
României (sugestia lui Nicolae Titulescu,
la care au aderat statele din Mica Sutele-
gere și Antanta Balcanică) pentru a
contracara acțiunile revizioniste din
toate direcțiile (la adresa statelor din
alianțele menționate), fie ele din rășarit,

Si, la această L. A. R., au aderat:

- partidele politice (prin reprezentanti desemnati):
de la guvern (P.N.L.) si opozitie (P.N.T.,
P.N.L.2, P.N.D. Foga, P.T. dupa, Un. Agrară-
Argetoianu, Fr. Rom-Vaida, P.N.A. Goga
s.a.)
- Asociații culturale și profesionale din cele mai
diferite.
- Grupuri (sau comunitati) ale minoritatilor
nationale: germani, evrești, s.a.
- Individuitali, personalități din viața
cultural-stințifică și artistică.

Prin ipoteza politică parlamentară a unora dintre aderenți,
la tribuna Parlamentului Român au
avut loc merile dezbateri pe problemă,
s-au adoptat moțiuni sau inițiative,
s-a sprijinit politica externă a României...

2. Obiective urmărite (cf. Platformei A.P.B.B. internationale)

- Formularea globală (Reintegrarea;
anularea Pactului '39)
ar trebui raportată și la Tratatul post-belic de la Paris
și la Conferința de la Helsinki, pentru a aduce
„la zi” chestiunea.
- Subordonată acestui deziderat, A.P.B.B. internaț
ar trebui să stabilească contacte cu instituțiile
internationale consacrate pentru ca problema
să intre în atenția opiniei diplomatice și publice
mondiale.

- Diferențiat, de la țară la țară, în actualul statu-quo, filialele A.P.B.A din România, R. Moldovenească și R. Ucraineană (pentru Bucovina),

trebuie să-și elaboreze ~~un~~ program minimal, de tranziție, ținând seama de realitățile complexe existente în fiecare din cele trei entități.

- Subordonate acestui program minimal, activitățile inițiate de A.P.B.B. trebuie să fie pregătite cu tact, cu înțelepciune, cu lăcărțitate și răspundere pentru a evita atât agitarea prematură, cât și intârzierea sau stăgneria ~~apă~~ într-un moment oportun.

x x Istoria noastră, și din acest p.d.v.,
 x ne oferă exemplul anilor 1917-1918 fiind
 , mai ales pentru Basarabia, s-au găsit
 parolele, oamenii și acțiunile cele mai potrivite
 pentru a parcurge etapele (autode-
 terminare; autonomie; independență; unirea
 cu condiții la România înghițită de Germania)
 pînă la unirea fără condiții la România
 democratică și integrită. x x

Avem nevoie, din nou, ca în 1918, de
 Marghiloman și Borăceanu, de Titulescu
 și Take Ionescu, de Anisfor Chițu și Ciopureanu,
 de Pantelimon Halippe și C. Stere, de Felivan și
 Incuțet, de ardeleni și moldoveni și basarabeni
 și bucovineni și de înțelepțimea lor...

3. Sectiile trecutului. Est, cum, cine si ce?

- Fiecareia, dupa rolul jucat in etapa, in veriga, din care sa intru pot herca Unire
- După 1918 - in lupta dintre partide, in parlament si in viata publica-politica - documentele o atesta - eu existat negari de munte, denigrari si colomni "retro", venibile contestari reciproce. Doza de ar ieri le ireala, miracolul din 1918 - ptca un miracol a fost! - ar suferi multe si nu ar oferi imaginea unei opere inaltatoare.
- * S-au fost greseli, sau comis erori, dar unele promisiuni nu s-au implinit - dar timpul a fost scurt - dar trãderi si trãdãtori ai conștiinței nationale nu au fost. Nici in 1918. Nici in 1940. Nici in 1944.
- Historia de după 1944 a fost amara si pretul mizeriei sufletesti a fost scump platit. Ce facem acum?! Reducem in memoria actualii generatii toate jgura de orgoli si vanitati?! Unesii celor de la 1918, continem traditia Unirii sau gâlceora de după unire?!
- Există pentru toate o raspundere morala. Ca istoric, eu mi-o ascum. Ce facem, insa cu memoriile? cu polemicele? cu amintirile?

V. Prezentul : decembrie 1989 ~ 1990 ~ 1991.

- În decembrie '89 s-a pus capăt dictaturii comuniste, nu unui cuplu dictatorial (Ceaușescu)
Sistemul și mecanismele au fost asigurate de un puternic și pomificat aparat politic, administrativ, militar, repressiv, propagandistic, cultural, educativ etc. etc.

- Generația tină ră are o repulsie organică față de exponentii care au slujit sistemul.
Istoria, putina cită o știu, este falsă, lacunoză, deformată. Unii au grijă să ^{retină} ^{această} ^{imagine.}

! Nici în trecut mai departe (interbelic), nici în cosmosul în care s-au născut și format, nu-și găsește răzlece morală și politică.

! Basarabia și Bucovina, pentru mulți din ei, este o legendă, în cel mai fericit caz menținută (prin memoria).

- După opinia mea, alăturarea lor la dezideratul reînțezirii naționale trece prin rezolvarea și împlinirea idealurilor revoluției în care ei s-au crezut (și au și fost) împlănuitori.

Doce A. P. B. B. dorește, cu adărat, triumful cauzei naționale, ea nu poate să fie indiferentă față de lupta internă pentru democrație, ea nu poate ignora reditația din România. Sau... poate! Dar va deveni un club de evocări istorice, nu un dispecerat de coborât cărți și redactat proteste.

27 martie '91

Copleșită de
~~emoție~~ răspundere
pentru cuvintele ce le
voi rosti, văd în
posibilitatea ce mi
s-a oferit astăzi
un privilegiu al sortii
~~ca membru al Com. Prof. A.B.~~
și nici într-un caz
un drept izvoit din
merite deosebite pe
tărîmul scrierii isto-
riei românilor.

Constituită democra-
tă din 1923 care
i-a consacrat
rădăcinile)...
această generație
a dat românilor
și pe marii istorici
~~Al. G. Cioba, Ion H. H. H.,
C. C. Cioba, Bră,~~
~~A. A. A. A. A.~~ înaintea
'avem datorită să-i
omagiem pentru toate
faptele lor. ~~pe mântuirea
noastră.~~

Istoria adevărată
- scrisă și nescrisă -
apartine de fapt
și de drept,
'generației care
a înfăptuit Unirea
din 1918 a
românilor.

Pe lângă înfăptuirea
și consolidarea
'statului unitar (cu
toate marile repune
democratice ce i-au
Urmas: ref. ~~o~~,
votul universal se

dar timpul consoli-
dării, al păcii care
chează este rodirea,
a fost scurt, cât
o clipă - de 20 de
ani... și asupra
acestui ~~travaliu~~
încercat popor...
s-au abătut,
din nou, urgile
războiului, a trăs-
telor imorale și a
împărțirii prăzii.

... OI evoca
(la un ceas din
nou crucial al
istoriei românilor)
un eveniment atât
de important ca
cel ce s-a petrecut
la 27 martie 1918
~~este de aceea~~
~~succesare~~
echivalent cu a
pretinde că opicătura
de apă este oceanul,
că un bob de grâu este

~~si, mai presus~~
~~si-ni are~~ încununată
~~după succesive~~
dă n mâni, ca
tu balada meste-
cului hanote)...
În acel memoriu
au 1918.

A ~~menționez~~ însira
numai numele lor
... ne-ar trebui mult
timp, și au risca
nedreptatea unor
omisiuni de neiertă
care, produc, adeseori,
uitarea ca mare

lanul, că un
curînt este limba
unui popor...

Spun aceasta
deoarece 27 martie 1918
își are istovirile îu
diacuri de istorie,
își are temeliile
și ditate de șiruri
~~și~~ de generații,
își are șidurile
clădite, cărămidă
cu, cărămidă, de
~~ștrălucate~~ galerie a
gloriosilor ștrălucate
naștri!

Îngăduți-mi deci,
ostăși, aici și acum,
să nu rostesc nume
nume concret istoric
și să stabilesc
nu stabilesc ierarhii
de merite și priorități
și să afirm
(fără teama unor
răstăluări vulgari-
fătoare privind dog-
matica sintagma
cu „rolul maselor”!)
că hotărîrea de

uniere adoptată la
27 martie 1918 a
reprezentat voiața
democratică a
poporului de pe
meleagurile
Basarabiei, exprimată
printr-un organism
representativ (echi-
valent cu un autentic
referendum), care
a fost Sfatul Țării.

le vor ține lege
și le vor da cea
mai potrivită
tălmăcire.

^{Și dar} pentru că de
vorbe, de falsificări,
de "interpretări" și
"reajustări" și iar de
falsificări, după cum
băteau în clopotele
~~proprietății~~ ^{proprietății} materiale nunteam
sătui până la cele,
și noi, și dvs...
m-am hotărât să
dau citire citorva
extrase din documen-
tele de epocă, cu
speranța că inimii
le și constituția d.ș.

La Chișinău

martie 91

- Asoc. Pro Basarabia - Bucovina - delegație formată din membri ai asoc. din România: București (dna Halipa, dna Julie Sutoru); Bacău, Timișoara, Brașov, Iași; T. V. R. (Tatomir); juriști (București, de la R. d., Tumul. Gh. și Dreptatea); poeți, pictori, istorici...

Calendar.

Δ 24 martie - dimineață - hora Ad. pop. organizată de Asoc. Pro-B. B. din Chișinău... cu participarea deleg. venită din Rom. (Revista Vesperu) Leonida Lari, Julie Sutoru } etc. etc.

(la Chișinău, se desfășoară convorbirile oficialităților cu ministrul de externe Năstase)

... soțuri → de unitate (anti imperiale) Smeșur
→ scundări pt. cei 2 Mizeci Druce
→ Traiană, Trăiană, Moldova, Ordeșul și Tare Românească...

Δ 25 martie vineri

Δ 26 martie - mercuri

Ad. Stemina dedicată aniv. 73 ani de la Proclamarea Unirii de către Statul Român.

Mircea Smeșur - poetul huteorski - ministr. culturii sau muzicării - deputatul Andrișcă - (și vorbitori din delegație românească (Halipa, Jul. Sutoru, subsemnat))
... Uniate de un scurt program artistic (poezie - cîntec) de actori și artiști ai Chișinăului.

La școala 66 din Chișinău - întâlnire cu prof. și elevi - seară de bascu o.o.o.

Δ miercuri, 27 martie

1 La Institut pedagog - facult. de istorie.

1 La dezvelirea plăcii comemorative

clădirea Școlii Târziu...

a) Primarul Chișinăului - ministrul culturii

b) deleg. istoricilor de la Arhiv. Stat. - Bucur.

cu documentul Unirii.

c) deleg. P. B. - Brnoșta - Bucovina

1 Spectacol festiv - ongiual

Δ Joi, 28 martie

1 delegația Asoc. B. B. la presed. liceul Suceava

1 la școlile din com. Sirlești --- întâlnire de suflet

1 la Asoc. de prietenie (relatii ext. pe lângă Roslau, Moldov.)
cu alte țări -

Δ vineri, 29 martie - specoarea.

Caramei, foște, îndrăgite... -

Diute dom. deleg. for. Pro B.B.

duete: Halipa, Julia Scutaru,

alii: Iuloi Crengu, I. Pavelaru (R. d. t.);

Virgil Tatomir (R.T.V.); Don Coste (dreptate);

Ciprian Chirvasin si Olivia Simona (Maret. Libes),

Victor Spruce (ist. For), Lucia Costel (pictor)

Don Angelescu (? pretul)

Don Chisinau... "roșe": A. Snegur (protocolor); H. Dirca (prot.);

Ion Iugucanu (canta. celt. di muti. in cetera runde); C. Miori-Păcuraru (compozitor);

Ionel Rosca (introducere fara); Grig. Vieru (accidental);

deput. Liembăreanu (protocolor); decon fruct. de ist. (actiune);

dua Scali si de la for. de prietenie;

fioristi de la "St. Tău", radio si "Glanne";

Renata Terejan (Pro B.B.), profesori, domini, doamne,

domni si doamne...

TRATAT

de colaborare, bună vecinătate și amiciție între România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste

România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

Pornind de la vechile tradiții de amicitie, bună vecinătate și colaborare dintre ele.

Ținând seama de gradul înalt de dezvoltare a raporturilor reciproce și recunoscând necesitatea rennoștrii bazei convenționale a acestora.

Lăuind în considerare aspirațiile popoarelor celor două țări de a conferi un conținut calitativ nou relațiilor lor bilaterale, Concluindu-se după scopurile și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și reafirmând fidelitatea lor față de angajamentele asumate în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, încheiate prin Actul final de la Helsinki.

Recunoscând primatul dreptului internațional în relațiile dintre state.

Ținând seama de caracterul ireversibil al procesului creării noilor structuri democratice, de alte schimbări profunde care au loc în cele două țări și în Europa în ansamblu, și care au făcut posibilă, pe plan european, dezvoltarea unor relații pașnice și de amicitie între toate statele și extinderii colaborării dintre ele în toate domeniile.

Desired să-și aducă contribuția la edificarea unei Europe unite, în conformitate cu Carta de la Paris pentru noua Europă, pe baza principiilor priorității valorilor general-umane, ale democrației, libertății de opinie și neamestecului unui stat în treburile interne ale altui stat, stabilității și securității pentru toate statele.

Ținând seama de faptul că întărirea raporturilor de amicitie și dezvoltarea unei bune vecinătăți între România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste corespund intereselor fundamentale ale popoarelor lor și, deopotrivă, consolidării păcii și colaborării în Europa.

Fermu hotărâte să construiască relațiile lor pe baza înțelegerii reciproce, a echității și egalității, și să acționeze în scopul dezvoltării și aprofundării în continuare a acestor relații prin folosirea posibilităților care decurg din vecinătatea celor două state.

Unu convenit asupra celor care urmează:

ARTICOLUL 1. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste se vor considera una pe egalitate în relațiile lor reciproce, ca și în activitățile lor internaționale, în orice situație și în orice circumstanțe.

Ele se vor conduce în relațiile dintre ele, ca și în relațiile cu celelalte state, după principiile: egalitatea suverană, recunoșterea reciprocă a folosirii forței și a amenințării cu forța, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială a și-

lor, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, egalitatea în drepturi și dreptul popoarelor de a dispune de soarta lor, colaborarea între state, încredințarea cu bună credință a obligațiilor care decurg din principiile general recunoscute și normele dreptului internațional.

ARTICOLUL 2. Cele două Părți Contractante reafirmă inviolabilitatea folosirii forței și a amenințării cu forța în relațiile internaționale și necesitatea soluționării tuturor problemelor internaționale prin mijloace pașnice.

În acest scop vor fi folosite pe deplin posibilitățile prevăzute în Carta Organizației Națiunilor Unite, precum și mecanismele corespunzătoare ale Organizației.

În cadrul procesului general-european, Părțile vor conlucra astfel încât structurile și metodele general-acceptabile de soluționare pașnică a diferendelor și de prevenire a conflictelor să funcționeze în mod eficient.

ARTICOLUL 3. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste reafirmă inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială a tuturor statelor din Europa.

ARTICOLUL 4. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste nu vor participa la nici un fel de alianțe îndreptate împotriva celeilalte.

Nici una din Părțile Contractante nu va permite ca teritoriul ei să fie folosit de către un stat terț pentru comiterea unei agresiuni împotriva celeilalte Părți Contractante.

Nici una din ele nu va pune, în aceste scopuri, la dispoziția unui stat terț război și mijloacele sale de comunicație și alte infrastructuri și nu va acorda nici un fel de sprijin unui asemenea stat, care ar intra într-un conflict armat cu cealaltă Parte Contractantă.

ARTICOLUL 5. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste vor sprijini îndeplinirea măsurilor de securitate colectivă, în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite.

În cazul apariției unor situații care, după părerea uneia din Părți, amenință pacea sau subminează stabilitatea internațională, România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste se vor informa reciproc și vor intra de îndată în contact în scopul convenirii pașilor necesari, care să contribuie la soluționarea situației.

Dacă una din Părți va considera că apare o situație care aduce atingere intereselor ei de securitate, ea se poate adresa celeilalte Părți, astfel încât ea să procedere, neîntârziată, la consultări în această problemă.

Părțile Contractante reafirmă că securi-

tatea este indivizibilă și că securitatea lor este strâns legată de securitatea tuturor statelor participante la Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa.

ARTICOLUL 6. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste sînt de acord că o importanță deosebită pentru dezvoltarea unor relații cu adevărat amicale și de bună vecinătate, precum și pentru efectuarea unui schimb de păreri cu privire la cele mai importante probleme ale vieții internaționale, ale securității și colaborării în Europa și în alte probleme de interes reciproc, o va avea desfășurarea de consultări regulate între conducătorii organelor lor de stat, guvernamentale și al parlamentelor.

ARTICOLUL 7. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste se angajează să contribuie activ, în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, la procesul de dezarmare, la reducerea echilibrată, în continuare, a armamentelor și forțelor armate în Europa, la întărirea încrederei și securității, pe baze bilaterale, la crearea unor structuri durabile ale securității general-europene. În toate aceste probleme, Părțile vor colabora activ în toate organizațiile internaționale și în negocierile desfășurate sub egida acestora și vor contribui la îndeplinirea dezarmării, atât nucleare, cât și convenționale, sub un control internațional riguros și eficient.

Părțile vor dervolta colaborarea și schimburile în domeniul militar, inclusiv desfășurarea, după necesități, de consultări pe probleme de interes reciproc.

ARTICOLUL 8. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste vor acționa consecvent pentru consolidarea și dezvoltarea procesului Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, pentru crearea spațiilor unice europene, economice, ecologice, în transporturi, juridice și altele, în toate dimensiunile activității umane. Ele vor contribui la formarea unor structuri eficiente ale securității, stabilității și colaborării pe continentul european și vor avea o participare susținută la activitatea acestor structuri.

Ele recunosc contribuția pe care organismele interguvernamentale existente o pot aduce la întărirea securității și dezvoltarea cooperării pe continent și vor realiza o largă conlucrare cu acestea.

Părțile acordă o importanță deosebită colaborării regionale multilaterale, care trebuie să fie îndreptată spre dezvoltarea și aprofundarea procesului general european.

ARTICOLUL 9. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste se angajează să extindă și să adâncească colaborarea bilaterală în domeniul economiei, industriei și comerțului, în scopul folosirii

optime a potențialelor lor și a experiențelor acumulate, în vederea asigurării unei creșteri economice stabile, ridicării bunăstării popoarelor lor, folosirii eficiente a resurselor umane și economice, diversificării comerțului reciproc.

În scopul satisfacerii reciproce a necesităților economice lor, ele vor acorda o importanță deosebită concilierii, în domeniile dezvoltării, bazei energetice, de combustibili și materii prime, inclusiv utilizarea energiei nucleare, în scopuri pașnice, al dezvoltării agriculturii și industriei alimentare, al tuturor genurilor de transport, al construcțiilor industriale și civile și al producției bunurilor de larg consum.

Possibilitățile practice și căile unei asmenențe conducerii vor fi examinate cu regularitate la comisiile bilaterale de colaborare economică și tehnico-stiințifică, precum și ale grupurilor de lucru speciale create de aceasta.

Vor fi încetăținate pe toate căile, contactele și legăturile de afaceri, inclusiv la nivel republican, regional sau local, precum și diferite forme de cooperare și de legături directe între întreprinderi, firme și alte subiecte ale cooperării economice din cele două țări. În cadrul legislației Părilor, vor fi asigurate cele mai favorabile condiții economice, financiare și juridice pentru asmenența activității economice, bazate pe libera inițiativă și de altă natură, inclusiv stimularea și protecția investițiilor reciproce de capital și evitarea dublei impuneri.

Ele vor crea condiții favorabile pentru realizarea eficientă a programelor existente de colaborare și schimburi, pornind de la interesul celor două țări.

Partile Contractante au convenit ca, pe baza și în îndeplinirea prezentului Tratat, să fie încheiate acorduri și convenții și să se adopte programe corespunzătoare între instituțiile și organizațiile celor două țări.

ARTICOLUL 10. Partile vor lua măsuri de creare a posibilităților unei largi colaborări în domeniul cercetărilor fundamentale și aplicative, folosind realizările științifice și tehnologice moderne, în scopul rezolvării unor probleme economice actuale, al sporirii competitivității producției obținute și al soluționării problemelor sociale.

Ele vor stimula realizarea de programe și proiecte comune, schimbul de savanți și cercetători, și formarea de specialiști în diferite domenii, acordând sprijin pentru constituirea și activitatea unor grupuri mixte științifice și de cercetare producție pe bază permanentă sau temporară.

ARTICOLUL 11. Partile vor acorda o importanță prioritară asigurării securității ecologice pe continent. Acționând în conformitate cu convențiile internaționale la care ele participă, Partile vor lua măsurile necesare pentru a preveni poluarea mediului care ar putea vătăla cealaltă Parte. Ele vor largi colaborarea bilaterală, subregională și regională în acest domeniu, concludind pentru colaborarea și realizarea de programe și proiecte speciale vizând înlăturarea unor măsuri de înaltă eficiență de protecție a naturii, în primul rând în regiunile limitrofe frontierei.

ARTICOLUL 12. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, în scopul folosirii raționale a potențialului Mării Negre și Dunării, al stabilirii în aceste

zone a unei colaborări economice eficiente și al dezvoltării navigației, pescuitului și altor genuri de activități, vor conduce activ, atât între ele cât și în mod corespunzător, cu statele riverane Mării Negre și cu cele riverane Dunării. Ele vor acționa în mod ferm și înclintat, împreună cu celelalte state interesate, în scopul prevenirii și reducerii poluării apei Mării Negre și Dunării și al realizării controlului stării ecologice a acestora.

ARTICOLUL 13. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste vor adopta măsuri pentru extinderea și perfecționarea transporturilor și comunicațiilor între ele, inclusiv pentru îmbunătățirea legăturilor de tranzit și în zona de frontieră.

Se vor întreprinde măsuri în vederea simplificării și accelerării formalităților vamale și de frontieră pentru turiști, pentru fluxurile de mărfuri și pasageri care se deplasează pe căile ferate, cu mijloace auto, aeriene, maritime și fluviale, a extinderii rețelei punctelor de trecere și control.

ARTICOLUL 14. Căluțându-se după nărul de a contribui la prosperența popoarelor lor, România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste vor sprijini prin toate mijloacele, largirea contactelor între cetățenii lor, atât pe linia organizațiilor guvernamentale, neguvernamentale și a instituțiilor de învățământ, a orașelor și județelor care întretin legături și pe bază individuală, precum și soluționarea problemelor umanitare și sociale care decurg din aceasta. Pentru realizarea acestor scopuri, ele vor perfecționa consecvent reglementările consulare și alte norme de drept.

O atenție deosebită se va acorda activității contactelor interparlamentare, precum și legăturilor între organizațiile guvernamentale, sindicale, confesionale, de femei și între mijloacele de informare în masă.

Schimburile pe linie de tineret se vor bucura din ambele țări de sprijinul statului.

ARTICOLUL 15. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, bairându-se pe tradițiile lor multisekulare, vor largi și aprofunda legăturile dintre popoarele lor în domeniul culturii, ca parte integrantă a patrimoniului cultural european. Dind o înaltă, sprețorie importantă schimburilor culturale pentru întărirea păcii și crearea spațiului cultural european, ele au convenit să întărească și să dezvolte în mod consecvent colaborarea lor în domeniile culturii, moștenirii istorice, științelor, învățămîntului și informațiilor.

Partile vor favoriza accesul larg al cetățenilor lor interesați la limbile și cultura celeilalte țări. Ele vor sprijini inițiativele îndreptate spre aceasta, la nivelul organelor de stat centrale și locale, al organizațiilor neguvernamentale, și al fiecărui cetățean. Ele vor sprijini stabilirea de legături directe între universități, instituții de învățământ superior, centre de cercetare științifică și instituții culturale, largirea schimbului de carte, a schimbului de filme, spectacole de teatru, programe de radio și televiziune și vor încuraja studierea limbilor țării lor, inclusiv în școli și instituții de învățământ superior.

ARTICOLUL 16. Guvernul României declară că, din punct de vedere militar, sovietice și monumntele sovietice care se află pe teritoriul românesc vor fi păstrate și li se va acorda îngrijirea necesară.

Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste declară că va sprijini înlăturarea și amnarea corespunzătoare a normintelor militarilor români căzuți pe teritoriul sovietic și că ele vor fi păstrate și li se va acorda îngrijirea necesară.

ARTICOLUL 17. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste își exprimă disponibilitatea de a activa, colaborarea în lupta cu delincvența organizată, terorismul, pirateria aeriană și traficul ilegal de narcotice și de arme, cu contrabanda, inclusiv trecerea ilegală peste granița a operelor de artă.

De asmenență, ele vor crea condițiile necesare extinderii asistenței juridice reciproce în cauze civile, penale și de familie.

ARTICOLUL 18. În înlăturarea prezentului Tratat, Partile vor continua să perfecționeze baza juridică a relațiilor lor bilaterale în toate domeniile concilierii reciproce și să completeze conținutul acestuia în concordanță cu schimbările în structurile economice, sociale și juridice din cele două țări și din Europa în ansamblu.

ARTICOLUL 19. România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste vor extinde colaborarea în cadrul organizațiilor internaționale, precum și în cadrul structurilor și instituțiilor existente și viitoare ale procesului Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa.

ARTICOLUL 20. Partile vor stimula prin toate mijloacele, în conformitate cu legislația internă a fiecărei țări, participarea la realizarea prezentului Tratat a republicilor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, la regiunilor și altor structuri administrative din ambele țări, a organelor, instituțiilor și organizațiilor lor.

ARTICOLUL 21. Prevede de prezentului Tratat nu se aplică în nici un fel sfingerea obligățiilor fiecărei țări în relațiile cu țările state și nu sînt îndreptate împotriva vreunui din aceste state.

ARTICOLUL 22. Prezentul Tratat se încheie pe un termen de 15 ani. Valabilitatea lui se va prelunge automat pe perioade succesive de câte cinci ani. Dacă nici una din țări nu va încheia înaintea expirării termenului corespunzător.

ARTICOLUL 23. Prezentul Tratat este supus ratificării în conformitate cu procedurile constituționale ale fiecărei din țări și va intra în vigoare după 30 de zile de la schimbul instrumentelor de ratificare.

Schimbul instrumentelor de ratificare va avea loc în cel mai scurt timp, la București.

În ziua intrării în vigoare a prezentului Tratat își încetează valabilitatea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre cele două țări, încheiat la București, la 7 Iulie 1970.

Încheiat la Moscova, la 5 aprilie 1981, în două exemplare. Căcare în limba română și în limba rusă, ambele texte avînd aceeași valoare.